

خارج ساختن کیسه صفرا از بدن

تهیه کننده: واحد آموزش

تائید کننده: مدیر گروه جراحی

تاریخ تدوین: 93/5/15

تاریخ آخرین بازنگری: 1401/6/1

تاریخ بازنگری بعدی: 1405/6/1

ویرایش: 01

کد: ATH-PSY/ED-113

منبع: کتاب کارنت جراحی

نظر به آنکه شایعترین علت خارج ساختن کیسه صفرا از بدن، وجود سنگ های صفراوی می باشد. در این مبحث خارج ساختن کیسه صفرا به علت وجود سنگ های صفراوی مد نظر قرار گرفته است.

کیسه صفرا در کجای بدن قرار دارد؟

کیسه صفرا یک کیسه گلابی شکل است که در سطح تحتانی کبد و در قسمت بالا و راست شکم زیر لبه دنده ها قرار دارد. این کیسه توسط مجاری صفراوی از یک طرف به کبد و از طرف دیگر به ابتدای روده کوچک متصل می گردد.

عملکرد کیسه صفرا چیست؟

کبد روزانه نیم تا یک و نیم لیتر صفرا تولید میکند که از طریق مجاری صفراوی داخل کبدی وارد کیسه صفرا شده و سپس در آنجا تغلیظ و نگهداری می شود. پس از خوردن غذا، با یک مکانیسم پیچیده، کیسه صفرا منقبض شده و صفرای موجود در کیسه صفرا وارد روده باریک می گردد. صفرای تغلیظ شده با مخلوط شدن با غذا، هضم و جذب چربی را در روده تسهیل می کند.

شیوع سنگ های صفراوی به چه میزان است؟

سنگ های صفراوی جزء بیماری های شایع دستگاه گوارش بوده و موجب عوارض ناگوار و عفونت کیسه صفرا گردیده که این بیماری در خانم ها بیش از آقایان می باشد.

سنگ های صفراوی چند نوع بوده و به چه اشکالی هستند؟

سنگ های صفراوی شامل سنگ های کلسترولی (شایعترین سنگ) و سنگ های پیگمانتر (با رنگی) می باشند. سنگ های صفراوی ممکن است خیلی کوچک و مانند شن و یا بزرگ به اندازه ی یک توپ گلف باشند. تعداد آنها نیز از یکی تا صدها عدد متغیر است.

عوامل خطر ساز در ایجاد سنگ های صفراوی چیست؟

یکسری عوامل خطر در ایجاد سنگ ها دخالت دارند که عبارتند از: سن بالای 40 سال، چاقی، رژیم های غذایی پر کالری و پرچربی، جنس مونث، زایمان های زیاد، نژاد، کاهش وزن سریع با رژیم غذایی، سابقه فامیلی سنگ های صفراوی، دیابت، استفاده از قرص های ضد بارداری، انگل های صفراوی، کم خونی سلول های داسی شکل، زندگی کم تحرک

تظاهرات بالینی سنگ های صفراوی چیست؟

حدود 50 الی 60 درصد افراد مبتلا به سنگ صفراوی داخل کیسه صفرا بدون علامت می مانند. در مواردی علائم خفیف و تکرار شونده وجود دارند که به صورت دردهای ناحیه فوقانی شکم، تهوع، استفراغ، سوزش سردل، تلخی دهان و ترش کردن تظاهر می نمایند. در برخی از موارد ممکن است عوارض شدید مانند: مهاجرت سنگ به داخل مجرای اصلی و ایجاد زردی، تورم، سیاه شدن و ترکیدن کیسه صفرا و منتشر شدن صفرا در حفره صفراوی (پریتونیت صفراوی) ایجاد شود و همچنین امکان ایجاد آبسه، صدمات کبدی، عفونت کیسه صفرا و ورود عفونت به خون وجود دارد.

درمان عوارض سنگ های صفراوی به چه صورت است؟

در صورت بروز التهاب یا عفونت در کیسه صفرا، خارج ساختن کیسه صفرا از بدن توسط عمل جراحی، چه جراحی باز شکم و یا جراحی بسته با لاپاراسکوپ با انتخاب جراح، توصیه می گردد. درمان دارویی و رژیم های غذایی فقط در سنگ های صفراوی داخل کیسه صفرا که بدون علامت می باشند تجویز می شود.

آیا تمام افراد مبتلا به سنگهای صفراوی احتیاج به عمل جراحی دارند؟

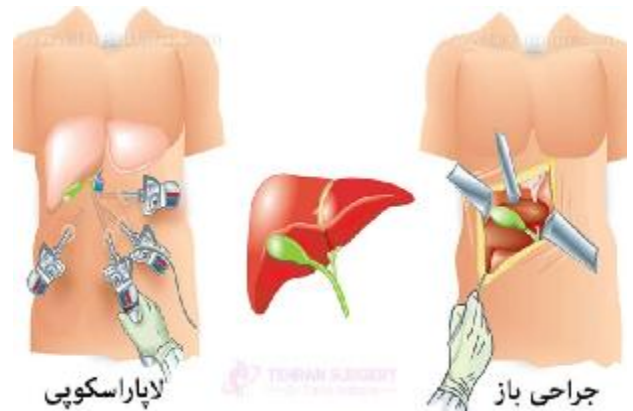
برای افرادی که مبتلا به سنگهای کیسه صفرا بوده و بدون علامت باشند، می توان منتظر ماند و بیمار را تحت نظر گرفت ولی در موارد ذیل عمل جراحی توصیه می شود.

- 1- افرادی که دچار عوارضی همچون التهاب و یا عفونت کیسه صفرا، التهاب لوزالمعده و زردی به علت وجود سنگ شده اند.
- 2- افرادی که به علت دردهای شدید زندگی روزمره شان مختل شده است.
- 3- افرادی که سنگ های ریز و فراوان دارند.
- 4- افرادی که بیماری های زمینه ای دارند، مانند بیماران مبتلا به دیابت، کاندید پیوند، مصرف کننده کورتون و...
- 5- افرادی که در سنین پائین دچار سنگ صفراوی شده اند.
- 6- افرادی که مبتلا به سنگ صفراوی در داخل مجاری صفراوی هستند.
- 7- افرادی که سنگ صفراوی با قطر بیش از 3 سانتیمتر دارند.

روش های برداشتن کیسه صفرا:

- 1- کوله سیستکتومی (برداشتن کیسه صفرا) با روش جراحی باز شکم.

انتخاب روشهای جراحی بستگی به نظر جراح و مهارت او دارد. با اینهمه در جراحی با لاپاراسکوپي امکان تبدیل عمل به نوع باز وجود دارد که در حین عمل جراحی، اگر جراح احساس نماید ادامه عمل لاپاراسکوپي خطراتی دارد لازمست عمل جراحی را به نوع باز تغییر دهد.

- * پیروی از یک رژیم غذایی علمی و درست، موجب بهترین پاسخ و کمترین عوارض خواهد شد.
- * صفرا توسط کبد ترشح می شود و در کیسه ی صفرا ذخیره می شود و پس از خوردن غذای چرب و سنگین و ورود چربی به انتهای معده و ابتدای روده ، کیسه ی صفرا منقبض شده و مقدار زیادی صفرا (حدود نیم لیتر در یک فرد بالغ) وارد روده می شود و به هضم چربی کمک می کند. هنگامی که بیمار تحت عمل جراحی کیسه ی صفرا قرار می گیرد ترشح صفرا از کبد ادامه دارد ولی چون به طور مستقیم وارد روده می شود وجایی برای ذخیره ی آن نیست، امکان ورود حجم بالای صفرا به داخل روده وجود ندارد و لذا ممکن است پس از عمل برای مدتی (حدود سه ماه تا شش ماه) بیمار نتواند غذای چرب و سنگین را به راحتی هضم نماید.
- * بنابراین توصیه می شود بیماران پس از عمل جراحی کیسه صفرا حداقل به مدت شش ماه (بسته به علایم بالینی ، نفخ و هاضمه بیمار) از خوردن غذای چرب پرهیز کنند و نیز از لبنیات کم چرب استفاده نمایند.
- * همچنین در هر وعده ی غذایی حجم کمی از غذا میل شود. در صورت ضرورت بیماران میتوانند تا شش بار در روز غذا (باحجم کم) بخورند تا دچار مشکل های گوارشی نشوند.

مراقبت های بعد از عمل :

- بعد از عمل در وضعیت نیمه نشسته باشید.
- جهت پیشگیری از خوابیدن ریه ها روی هم (آتلتکنازی) باید تنفسهای عمیق و موثر، سرفه و راه رفتن زیاد داشته باشید.
- رژیم غذایی پس از جراحی برداشتن کیسه صفرا (کوله سیستکتومی) :
* طبق دستور پزشک معالج تا چندین ساعت پس از عمل باید ناشتا باشید و پس از برگشت صداهای روده ای رژیم مایعات شروع شود.
- * 12ساعت تا 24 ساعت بعد از عمل جراحی لاپاروسکوپي (جراحی بسته) کیسه صفرا معمولاً به بیمار مایعات صاف شده همچون آب، چای نبات ، آب میوه تازه و آب کمپوت داده می شود. ژله کم شکر، آب گوشت ماهیچه، آب سبزیجات پخته شده، آب خورشت کم چرب هم پس از روز اول توصیه میگردد.
- * در صورت تحمل، رژیم بیمار به رژیم مایعات غلیظ تر همچون سوپ و سپس به رژیم نرم کم چرب پیشرفت میکند مانند : ماهیچه یا سینه مرغ آب پز شده و مختصری برنج با روغن زیتون، سفیده تخم مرغ آب پز شده همراه با روغن زیتون ، کاهو یا هویج خورد شده مخلوط در روغن زیتون، سوپ طبخ شده با شیر کم چرب ، پوره سبزیجات با شیر کم چرب
- * از مصرف زیاد سبزیجات خام نفاخ مثل کلم ، پیاز و حبوبات خصوصاً نخود ولوبیا پرهیز شود.
- * مصرف نوشابه های شیرین گازدار ممنوع است
- * مصرف دوغ کم چرب مخلوط با پونه و نعناع و زیره سبز خوب است. مصرف میوه های تازه خوب است ولی باید خوب جویده شده و با معده خالی بعنوان میان وعده مصرف شوند ، میوه های کال و نارس و میوه هایی مثل موز ، زردآلو، هندوانه ، محدود شود.
- * قند و شکر در صورت ضرورت منعی ندارد البته بهتر است بسته به شرایط بیمار مصرف عسل، خرما، کشمش، انجیر و ... را جایگزین قند

راحی و چاپ: روابط عمومی بیمارستان آتیه
آدرس: تهران، شهرک غرب، تقاطع بلوار فرحزادی و شهید دامن
تلفن بیمارستان: 82721 / فاکس بیمارستان: 88086095
سایت بیمارستان: www.atiehospital.ir

